ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಮೂಲಕ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಹಿನ್ನಲೆ:

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ(SWM) ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸೇವಾ ವಿತರಣಾ ಸಾವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಯ ವಿಘಟನೆ, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಕಸದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ತುಂಬುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ವಿಷಕಾರಿ ಅನಿಲಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೀಯ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೀಯವಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯಾಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ (MDWS) ವರದಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಪ್ರತಿ ದಿನ 0.3 ರಿಂದ 0.4 ಮಿಲಿಯನ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು 42ನೇ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ, 1992ರ 73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾದ 11ನೇ

ಶೆಡ್ಯೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (RLBS)ಗ್ರಾಮಗಳ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು 2ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (SBM)ನಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಬಯಲು ಶೌಚಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ 100% ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು 20ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಒಳಗೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಸಂಬಂಧಿತ ಪಾಲುದಾರರು ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿಯಾನದ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಎಸ್.ಬಿ.ಎಂ(ಜಿ), ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕಷ್ಟು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೃಢವಾಸ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಪಾತ್ರಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರದ್ದು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಧನಾತ್ಮಕ ತರಂಗ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಧನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕುಮ್ಮಕು ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು.

[1] Sanjeevini, Karnataka State Rural Livelihoods Promotion Society (KSRLPS) is identifying women and handholding them for formation of Gram Panchayat Level Federations (GPLFs) under the National Rural Livelihoods Mission (NRLM).

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ

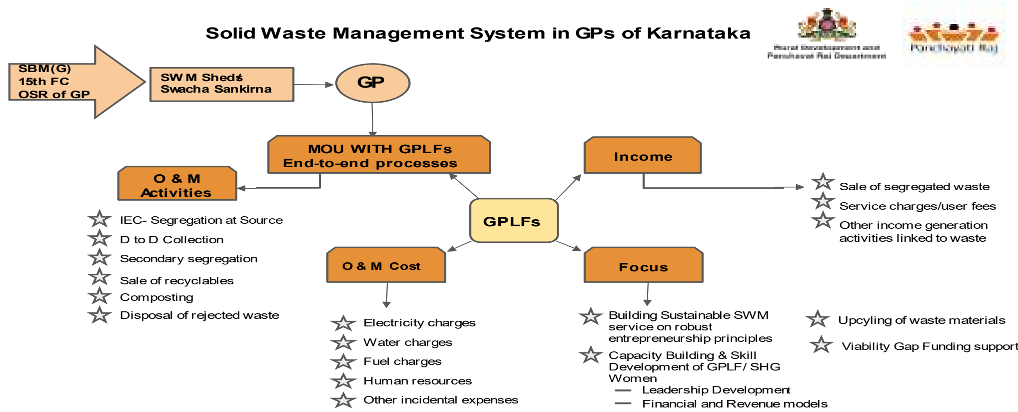

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್(ಗ್ರಾಮೀಣ) ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮಾರಾಟದವರೆಗೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಸಂಕೀರ್ಣ ಘಟಕಗಳು/ಶೆಡ್‌ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಗೊಬ್ಬರ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು RDWSD ಮೂಲಕ ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಸ್.ಬಿ.ಎಂ.(ಜಿ) ನಿಧಿಗಳ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಸ್ವಂತ ನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಇತರೆ ನಿಧಿಗಳು, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ 5877 DPRಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಸುಮಾರು 4,635 ಘಟಕಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಬಹುತೇಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಿಸಲು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿವೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ಉತ್ತೇಜನಾ ಸೊಸೈಟಿ (KSRLPS) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು O&M ಮೂಲಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು GPLFಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಡುವೆ MoUಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಬ್ದುಲ್ ನಜೀರ್ ಸಾಬ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಇನಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಫಾರ್ ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮೈಸೂರು (ANSSIRD&PR) ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂದಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ರಿನ್ಯೂವಬಲ್ ಎನರ್ಜಿ ಮತ್ತು ರೂರಲ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ (MGIRED)GPLFಗಳಿಗೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ 5 ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಅನುಭವದ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ANSSIRDಮತ್ತು MGIRED ಯಿಂದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ NGO ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ GPLFತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

GPLF ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಚಾಲನಾ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಮೂಲದಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನುಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸುವ ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಹಿನಿಯ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದಾಖಲಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಚಾಲನಾ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಚಾಲನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇದು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಎರಡೂ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. SWM ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಕಾರಿ ಅನಿಲಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಅಥವಾ ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳು, ಚರಂಡಿಗಳು, ನೀರಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲೇಯಾಗುವುದು. ಈಗ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಮತ್ತು ನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕದಿಂದ ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ನಡುವೆ ಕರಡು ಒಪ್ಪಂದದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನುತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಮುದಾಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಶೂನ್ಯಕಸ ಮತ್ತು ಶೂನ್ಯತ್ಯಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಮಾಡಿದ ಅನುಕರಣೀಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೀಪಸ್ತಂಭ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಯ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವು ಹೊರಡಿಸುವ ಬೆಂಬಲಿತ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳು.

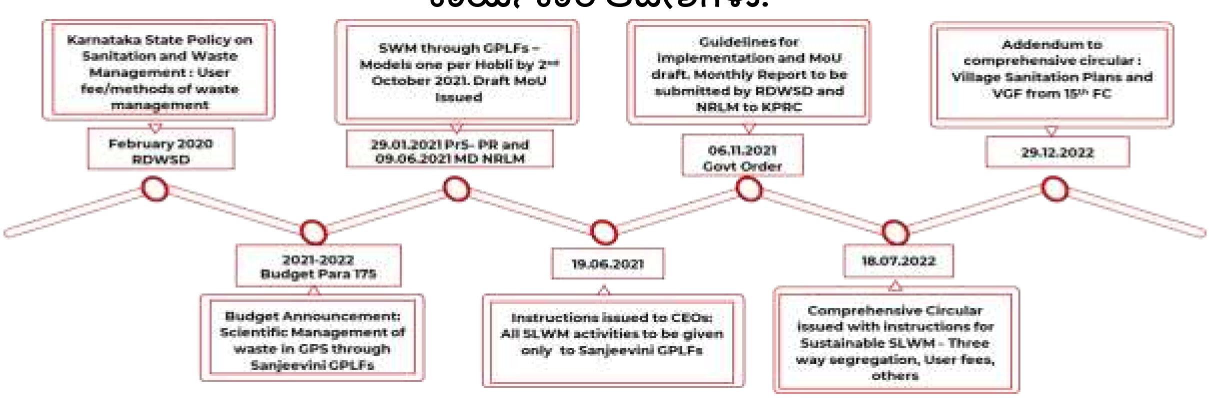

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಭಾವ:

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಬಹು ಧನಾತ್ಮಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ನೇರ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದಂತಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಔಪಚಾರಿಕ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಮಹಿಳೆಯರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂತಹ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಮನೆಯ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ, ಶಿಶುಮರಣ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಯೋಜಿತ ಬಡತನದ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.

ಧನಾತ್ಮಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು:

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಜೀವನೋಪಾಯ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ನಡುವಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಭಾಗವಾಗಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಗಳು

- ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ನಿಯಮಿತ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕರಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯಶಸ್ಸು.

- ಮನೆಗಳಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ.
- ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತುಒಣತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿಯಮಿತ ಮಾರಾಟ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

- ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ. (As on 02.08.2022).

ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಒಟ್ಟುಸಂಖ್ಯೆ:	5960
ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ:	3293
ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ತರಬೇತಿಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ:	274
GPLF ಗಳಿಗೆನೀಡಿದ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ತರಬೇತಿ ಸಂಖ್ಯೆ:	2835
ಒಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು	8871
ಚಾಲನಾ ಕೌಶಲ್ಯ	
ಚಾಲನಾ ತರಬೇತಿಗೆ ಗುರುತಿಸದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	3631
ತರಬೇತಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವ ಬ್ಯಾಚ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	47
ತರಬೇತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಚ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	8
ವಾಹನಾ ಚಾಲನಾ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	1263
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಚಾಲಕರ ಸಂಖ್ಯೆ	295
ವಾಹನಾ ಚಾಲನಾ ತರಬೇತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ:	226

ವರ್ಧಿತ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ

ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 50% ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಅಂಗ ಸಮಾನತೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದಂತಾಗಿದೆ. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಮತ್ತುಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಒಂದಾದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

MGNREGA, SBM ಮತ್ತು NRLM ನಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ 15ನೇ ಹಣಕಾಸು, ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಗಮ,OSR, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಗೂಡಿಸಿ ತಂದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿಯಿಂದ ಬಡವರು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

<u>ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿಹೆಚ್ಚಳ</u>:

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು 1987ರಲ್ಲಿ 45% ರಿಂದ 2011ರಲ್ಲಿ 33% ಗೆ ಇಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು 2017ರಲ್ಲಿ 23%ಗೆ ಇಳಿಯಿತು. ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು 3.5% ರಿಂದ 2.5% ಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.1-1.5 ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ. 1999-2011ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಯಾಂತ್ರಿಕರಣದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ 32% ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕೂಡ ಆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಇಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಹಳ್ಳಿಗಳು:

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ವರ್ತನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂವಹನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಡಿತವು ಏಕ ಬಳಕೆಯ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರುಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಮರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ GPLFಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸ್ಥಳೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಾಹನಾ ಚಾಲನಾ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಡಿಮೆ ಮಹಿಳಾ ಚಲನಶೀಲತೆಯು ಕೃಷಿಯೇರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟವಟಿಕೆಗಳು ಅವರ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಚಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಗಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಒಮ್ಮುಖವು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಂ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ವರ್ಧಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಜಾಸತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಧಾರ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸ್ಥಳೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ನೇರ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಕೊಡುಗೆ.

ಕ್ರ ಸಂ	ವಿಷಯ	ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಮೂಲಕ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ಕ್ರಮಗಳು
ನೇರ ಕೊಡುಗೆ		
1	ಥೀಮ್ 1: ಬಡತನ ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಧಿತ ಜೀವನೋಪಾಯ ಗ್ರಾಮ	ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಆದಾಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
2	ಥೀಮ್2: ಆರೋಗ್ಯಕರ ಗ್ರಾಮ	ಮಲೇರಿಯ, ನೀರಿನಿಂದ ಹರಡುವ ರೋಗಗಳು ಮತ್ತ ಇತರೆ ರೋಗಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೊಂದೇ ಹಾದಿ.
3	ಥೀಮ್ 5: ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಗ್ರಾಮ	ಸಮರ್ಥ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸೌಲಭ್ಯ.
4	ಥೀಮ್ 8: ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತವಿರುವ ಗ್ರಾಮ	ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವ, ಒಳಗೊಳ್ಳುವ , ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ

		ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ಸೇವೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿತರಣೆ.
5	ಥೀಮ್ 9: ಗ್ರಾಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾದವರು.	ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಕ್ರಿಯ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
ಪರೋಕ್ಷ ಕೊಡುಗೆ		
6.	ಥೀಮ್ 6: ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ	ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
7.	ಥೀಮ್ 7: ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷಿತಾ ಗ್ರಾಮ	ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ, ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಬಲ ಪಡಿಸವುದು.